

FINAL DE STAGIUNE LA CONSTANȚA

vență a punctului de vedere inițial, abandonarea prea grăbită a unor încercări de joc spiritual și distanțat, pentru a lăsa loc liber jocului manierist și convențional cu care sînt tratate îndeobște și de foarte multă vreme comediile shakespeareene.

Cele mai izbutite momente ale montării le găsim în intrările și ieșirile din scenă, în montajul vesel al secvențelor dramatice cu participarea unei partituri muzicale spirituale (muzica Voican Borislavlevici) ce prelucrează pe inevitabilul ritm „beat” melodiile lansate de Tom Jones. Indecizia regizorală are repercusiuni și în eclectismul declarat al costumelor, care într-o violență cromatică ce atinge uneori paroxismul, alătură detalii unor epoci diferite, amestecind costumele băătăliei de la Hastings cu cele ale „bătăliei” de la Houston! Cadrul scenografic conceput de Vladislav Lalički asigură o mare libertate de mișcare interpretilor și prin rotirea turnantei asigură continuitatea ritmului. Înconjurată de un circular alb, luminos, pe cîteva scări practicabile, de asemenea albe, găsim cîteva repere „strategice” asemănătoare semnelor de circulație de pe autostrăzi, dar și blazoanelor caselor nobiliare.

Ansamblul, compus în majoritate din actori tineri, s-a adaptat cu ușurință unui joc la unison, voios, condus în multe momente spre o exteriorizare sobră. Din numeroasa distribuție cu plăcute apariții episodice, s-au relevat în deosebi: Miodrag Milovanov (Valentin), prin finețea umorului său bonom; Dragoslav Ilici (Thurio) prin grotescul unei măști stupide; Srboljub Milin (Speed); Tamara Miletić, Lilianna Lašići, interpretele Iuliei și Silviei ce au conturat cu haz două cochete ingenue și perverse, voluntare și caline.

Cît despre Launce, cel care „singur cu ciinele său Crab face mai mult decît toate comediile germane la un loc”, precum îi scria Engels lui Marx — personajul a beneficiat de interpretarea cea mai elaborată, de reală autoritate profesională: Liubiša Bacici.

Am văzut în această stagiune pe scena Teatrului Contemporan din Belgrad o montare plină de pitoresc a satirei lui Alexandr Popovici, scriitor contemporan iugoslav, *Motociclistul mortal*. Verva debordantă, tehnica șarjelor caricaturale, capacitatea actorilor de a cînta și dansa într-un registru comic, mi-au lăsat atunci impresia unui colectiv cu ample disponibilități, confirmate din nou pe alte coordonate, în acest turneu fulger la București.

Mira Iosif

În cele două săli de spectacol, de cîte circa 500 locuri fiecare, de la Constanța (lăsînd deoparte Sala sporturilor și scenele cabaretelor), activează trei ansambluri teatrale de profile distincte: Teatrul liric. Teatrul de dramă și comedie — care-și împart una din săli — și Teatrul de revistă „Fantasio”. Așadar, un triptic desăvîrșit, care e gata să bată în plin acum, în lunile de vară. Am scotit așadar nelipsită de interes o fotografie-instantaneu, luată în alb-negru, la sfîrșitul stagiunii cînd, încă văduvite de policromia oaspeților verii, de strălucirea soarelui și de mirajul „Mamaiei by night”, teatrele constănțene s-au adresat aproape exclusiv publicului local — adică, în ultimă analiză, aceluși public fidel și permanent care constituie elementul de nădejde în dialogul dintre scenă și sală.

Să le luăm, așadar, pe rînd, și să lăsăm să se desprindă cîteva concluzii.

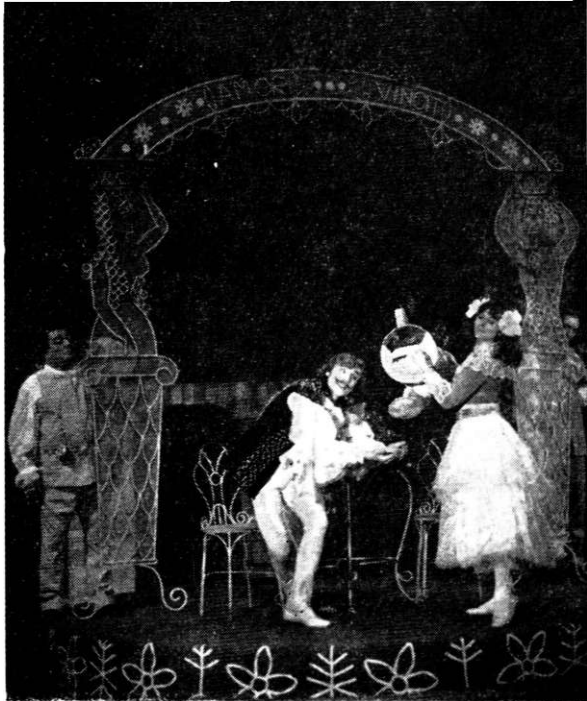

Din amplul repertoriu permanent al Teatrului liric, așa cum ne-a fost enunțat de tov. Daminescu, directorul teatrului, și cum se înfățișează în fotomontajele din foaier — *Rigoletto*, *Boema*, *Carmen*, *Cavaleria rustică*, *Paițe* etc. — am asistat la spectacolul cu *My Fair Lady*, adică la acel spectacol care, după cit se pare, ocupă ațîșul aproape în exclusivitate. Deși are de suportat comparația cu filmul cu același nume și cu opereta montată la București, spectacolul de la Constanța rămîne, în linii mari, un spectacol „curat”, bucurîndu-se de succes la public (după mai multe luni de la premieră, sala era aproape plină). În cadrul scenografic sugestiv și funcțional (mai ales decorul cabinetului lui Higgins) realizat de Ion Ipser, se desfășoară o *My Fair Lady* pe care am fi dorit-o totuși mai ritmată, mai alertă (regia artistică: Ion Drugan), cu baletele mai deplin sincronizate cu fosa (coregrafia: Mireille Savopol-Oprescu; conducerea muzicală: Boris Cobasnian), cu o orchestră mai bine pusă la punct — dar despre asta vom mai vorbi — și, în sfîrșit, cu soliști înzestrați cu calități vocale mai pe potrivă celor scenice: Romel Stănciugel (Higgins), Romfîlia Radu (Eliza Doolittle), Sandu Simionică (Pickering); invers

Doolittle), posesor al unei frumoase și puternice voci de bas, dar lipsit de umor, și cu tinărul Vasile Pascali (Freddy), al cărui joc scenic e departe de limpezimea și calitatea vocii lui de tenor. Mult ar mai fi, de asemenea, de lucrat — dar acesta e, vai, un păcat de care nu suferă numai teatrul din Constanța — la ținuta nobililor englezi și a doamnelor lor. De asemenea, am întâlnit și la Constanța actrițe care mulțumesc publicului frângându-se (*horribile visu!*) din mijloc, ca bărbații, în loc să facă eleganta, cuvenită, reverență.

Un amănunt observat în timpul spectacolului — o instrumentistă care lucra la vibrafon, apoi, cu ochii țintă la dirijor, dădea fuga la timpane și înapoi — ne-a pus, în discuția purtată cu directorul teatrului, pe urma explicației calității necorespunzătoare a orchestrei: lipsită de multă vreme de repartiția unor absolvenți de conservator (liceul local de muzică scoate, după cât se pare, promoții atât de slabe, încât anul trecut nici un absolvent n-a izbutit să intre în conservator), ansamblul e descompletat, iar munca și entuziasmul, oricât de susținute ar fi — și sînt — nu pot suplini lipsa efectivă a unui număr minim de instrumentiști. Așa se face că n-a rodit nici inițiativa unor cicluri de concerte simfonice, care, altminteri, s-au bucurat de o bună primire din partea publicului constănțean. Totuși, ansamblul Teatrului liric pregătește pentru stagiunea de vară, *Voevodul țiganilor*, care, jucat cu succes și în stagiunea trecută, va fi anul acesta prezentat, pe litoral, cu textul integral în limba germană, precum tot în limba germană va putea fi auzită opereta *Ana Lugojana*, în versiunea timișoreanului Rudolf Schati.

Avînd, ca și confrăii lui de pe litoral, sarcina de a asigura cerințele numeroșilor vizitatori estivali, Teatrul de Dramă și Comedie a fost poate prea stăruitor îndrumat spre un repertoriu precumpănitor de divertisment: acum doi ani, cînd cuprindea, printre altele, *Femeia mării*, *Noaptea Iguanei*, *Azilul de noapte* etc., acest repertoriu a făcut chiar — și nu pe temeiul unor carente artistice — obiectul unei aspre critici în ziarul local. E drept că specificul perioadei de concedii e divertismentul, și știu bine că nici *Azilul de noapte*, nici *Femeia mării*, oricît de magistral jucate, n-ar aduna nici douăzeci de spectatori pe gradenurile Teatrului de vară din Mamaia. Totuși, perioada cu pricina este limitată doar la cîteva luni dintr-un an, iar profilul unui teatru trebuie constituit pe specificul publicului său fidel și stabil. E o realitate de care sînt, pare-se, conșinși directorul teatrului (Ion Maximilian) și secretarul său literar (Romeo Profit). Spectacolele prezentate în stagiunea ce se încheie n-au ocolit divertismentul — față de care firește, nu avem nimic împo-

„Romanțioșii” în regia lui Ion Maximilian.

trivă ca atare; dacă însă o interpretare necorespunzătoare poate degrada un text oricît de elevat, scoborîndu-l la nivelul unui caraghioslic de bilci, e meritul teatrului constănțean de a se fi străduit ca, prin asigurarea unui cît mai înalt nivel de exigență, să ridice divertismentul pînă la pragul de sus, dincolo de care orice spectacol indiferent de gen, devine artă. Este, cred, cel puțin ca intenție, caracteristica spectacolelor *Puricele în ureche*, *Romanțioșii*, *Bliss*, *o familie trăsnită* și *Papagalița și curcanul*. Pe lângă acestea, la care se adaugă comedia ora polițistă *Regele pungașilor* de Ștefan Berciu, scena constănțeană ne-a mai oferit două opere „seria”: *Săgetătorul* de Ion Omescu și *Tărmuri pustii* de Mar-Boiadjev.

Se poate vorbi, la teatrul de pe malul mării, de o concepție artistică, fapt care ni se pare că rezultă cel mai evident din spectacolele *Romanțioșii* (regia: Ion Maximilian) și *O familie trăsnită* (regia: Mihai Berechet). „Cîtite” cu un ochi înzestrat cu perspectiva critică a anilor, dar totodată cu o gingașă duioșie, permanent însoțită de o undă de afectuoasă ironie, versurile lui Edmond Rostand au încheiat un spectacol plin de gust și de rafinement. Înzestrîndu-i pe tinerii Sorel și Simon Bliss cu costumele afecționate, în Occident, de generația „hippy”, Mihai Berechet a adus o sugestie de con-

temporaneitate într-un spectacol al cărei problematică — „trăsneala” fiind, în speță, o totală debusolare — însălată cu aproape cincizeci de ani în urmă, ne-a apărut astfel mult apropiată. Același Mihai Berechet a găsit în piesa politistă *Papagalita și curcanul*, ritmul necesar pe care însă n-a izbutit să-l atingă la incandescența cerută și în *Puricele în ureche*. Pe o linie sobră și elegantă a mers Geo Berechet punând în scenă *Săgetătorul*, după părerea noastră cea mai izbutită piesă istorică din numeroasele lucrări asemănătoare prezentate în stagiunea ce se încheie.

Din echipa actricească o vom menționa în primul rând pe Ileana Ploscaru, care în Alice Postic din *Papagalita* realizează o creație plină de vervă și de inteligență, fără a mai atinge însă același nivel în Raymonde Chandebise din *Puricele* și șarjind poate mai mult decât era nevoie în Judith Bliss din *O familie trăsniță*. Sandu Simionică (înșnuant și sforâr în Straforel din *Romanțioșii*, impetuos și violent în Carlos Homenides din *Puricele*, sumbru și neînțelegându-se nici el însuși pe sine în Hîncu din *Săgetătorul*), e un actor de o remarcabilă eleganță și înzestrat cu mult farmec personal. L-am sfătuit însă să nu se lase furat de această calitate, spre a nu se păți ca acei poeți care, dăruiți cu o mare facilitate de versificare, ajung să neglijeze poezia. Un bec de alarmă e bine să i se aprindă și foarte talentatului Petre Lupu (Percinet în *Romanțioșii*, Simon Bliss în *O familie trăsniță*, Camille în *Puricele*, Nică în *Săgetătorul*) ca nu cumva puternica lui personalitate artistică, încă în plină formare, să nu se plafoneze, ducându-l la manierism. Cred că și Romeș Stănciugel (Poche/Chandebise în *Puricele*) ar putea ținti la un plus de sensibilitate și eleganță. Apariție episodică în Antoinette din *Puricele* și susținând principalul rol feminin din *Romanțioșii*, Aurora Simionică pare o bună ingenuă, a cărei evoluție e de urmărit. În Sorel Bliss a creionat cu simțul umorului și valorificându-și cu gust calitățile fizice o „trăsniță” plină de nonșalanță, Ana Mirena — provenită din teatrul de amatori — pe care regretăm că nu am văzut-o confruntată și cu alte roluri.

Nu putem încheia fără a menționa contribuția scenografilor Elena Forțu (*Romanțioșii*), și Eugenia Tărășescu care, din câteva elemente — un fund de barcă spartă, vreo două vreascuri închipuind un foc de câmp și o podea din scînduri cenușii — izbutește să evoce atmosfera dezolantă a unor *Tăr-muri pustii*, spectacol din păcate cu desăvirșire ratat.

* * *

Spre deosebire de cei doi confrați ai săi care, cum am văzut, folosesc „în comun” aceeași sală (și se înțelege ce stînjenoare e această situație, dacă nu pentru reprezentarea propriu-zisă a spectacolelor, dar pentru repetiții), Teatrul de revistă dispune de sala

„Fantasio”, unde au loc patru spectacole pe săptămîină, celelalte trei zile fiind rezervate deplasărilor în regiune și în țară, în vreme ce sala găzduiește, la rîndul ei, turneele altor ansambluri. Jean Constantin și Gelu Manolache sînt doi stîlpi pe care ansamblul, destul de inegal, al Teatrului „Fantasio” se poate sprijini cu nădejde. Practicînd un umor mai buf — atenție la alunecarea spre comicărie! — cel dintîi, și un umor mai sec, mai „pince — sans-rire” cel de al doilea, cuplul, pe care l-am văzut la lucru și în revista *Revelion în iulie*, și-a arătat valoarea în comedia muzicală *Săracu’ Gică*, ambele, de altfel, foarte gustate de public, revista avînd o „vechime” de 250 de reprezentații, (ceea ce nu scuză unele „degradări”, ca, de pildă, cele din tabloul „A venit băieții”), iar comedia lui Vasilache, Stroe și Cristodulo, cuplete și texte muzicale de Ion Maximilian și Sașa Georgescu, jucîndu-se de 10 luni cu casa închisă. Revista *Revelion în iulie* se înscrie cu fidelitate în limitele genului, lipsită din pricina, desigur, a condițiilor obiective, de fastul necesar, dar nelipsită, din păcate, de vulgarități. Cît privește *Săracu’ Gică*, subintitulată „Comedie muzicală de altă dată”, fiindcă, firește, e mai comercial, avem de-a face cu o veritabilă comedie clasică românească, așa cum se constituie ea, de la Caragiale (poate chiar de la Facca) și pînă la Tudor Mușatescu, într-un gen cu totul personal.

Teatrul „Fantasio” e lipsit de un regizor permanent, care, din pricina numărului scăzut de premiere sau a lungilor serii datorate succesului — cum vrei s-o iei — n-ar avea cum să-și împlinească „norma”; în convorbirea avută cu Aurel Manolache, directorul teatrului, acesta ne-a asigurat însă că în fiecare seară se află în sală cîte un membru al consiliului artistic, în calitate de observator. Socotim totuși că un teatru nu poate fi conceput fără un asemenea regizor, care să urmărească de-a lungul anilor evoluția sau involuția actorilor și care să asigure o permanentă a îndrumării. Pentru stagiunea de vară, teatrul pregătește concert-spectacol *N-aveți un cap în plus* de Sașa Georgescu și Ion Maximilian, coregrafia de Oleg Danovski, în regia lui Ion Maximilian.

* * *

Devenind, cum cu grațioasă prezumțiozitate se exprima unul din slujitorii ei, un adevărat „Teatru al Națiunilor” în lunile de sezon, scena constanțeană — și ne gîndim în primul rînd la Teatrul de Dramă și Comedie — a încercat, și în bună măsură a izbutit să nu piardă nici o clipă din vedere că obiectivul ei principal rămîne publicul ei stabil și permanent, care are dreptul la un repertoriu și la spectacole de înaltă ținută și exigentă.

Radu Albala